

ZLATKO PAVLETIĆ

FLORA
MAHOVINA JUGOSLAVIJE

INSTITUT ZA BOTANIKU SVEUČILIŠTA
ZAGREB

ZLATKO PAVLETIĆ

FLORA MAHOVINA
JUGOSLAVIJE

ZAGREB 1968

S A D R Ź A J

	Str.		Str.
Predgovor	7	2 Por. Marchantiaceae	95
I Kratki prikaz morfologije briofita	9	Podrazred Sphaerocar-pales	105
a) Opće karakteristike	11	Por. Sphaerocarpaceae	105
b) Spore	11	Podrazr. Jungermanniales	105
c) Protonema	14	1 Red Jungermanniaceae anakrogynae	106
d) Gametofit	18	1 Por. Aneureae	108
Rizoidi	18	2 Por. Metzgeriaceae	109
Stabalce	19	3 Por. Dilaeneae	109
Listići	24	4 Por. Haplolaeneae	111
Taloidni oblici	34	5 Por. Codoniaceae	112
Rasplodni organi	37	2 Red Jungermanniaceae akrogynae	114
Rasplodna tjelešca	46	1 Por. Epigonantheae	115
e) Sporofit	49	2 Por. Trigonantheae	141
II O filogeniji i sistematici mahovina	57	3 Por. Ptilidiodeae	151
III Kako se sabiru i prepariraju mahovine	67	4 Por. Scapanioideae	154
IV Upute za određivanje i upotrebu ključa	75	5 Por. Raduloideae	158
V Analitička flora mahovina Jugoslavije	83	6 Por. Madothecoideae	158
Bryophyta	85	7 Por. Jubuleae	160
I Razr. Anthocerotales	85	III Razr. Musci	164
Por. Anthocerotaceae	85	Podrazr. Andreaeales	165
II Razr. Hepaticae	86	Por. Andreaeaceae	165
Podrazr. Marchantiales	88	Podrazr. Sphagnales	165
1 Por. Ricciaceae	88	Por. Sphagnaceae	165
		Podrazr. Bryales	176
		1 Red Fissidentales	185
		Por. Fissidentaceae	185
		2 Red Dicranales	187
		1 Por. Archidiaceae	187
		2 Por. Ditrichaceae	187
		3 Por. Seligeriaceae	192

	Str.		Str.
4 Por. Dicranaceae . . .	195	7 Por. Leucodontaceae . . .	308
5 Por. Leucobryaceae . . .	210	8 Por. Neckeraceae . . .	310
3 Red Pottiales . . .	210	9 Por. Lembophyllaceae . . .	315
1 Por. Encalyptaceae . . .	210	10 Red Hookeriales . . .	317
2 Por. Pottiaceae . . .	212	Por. Hookeriaceae . . .	317
4 Red Grimmiaceae . . .	243	11 Red Hypnobryales . . .	317
Por. Grimmiaceae . . .	243	1 Por. Theliaceae . . .	317
5 Red Funariales . . .	251	2 Por. Fabroniaceae . . .	319
1 Por. Ephemeraceae . . .	251	3 Por. Leskeaceae . . .	321
2 Por. Funariaceae . . .	253	4 Por. Thuidiaceae . . .	324
3 Por. Splachnaceae . . .	356	5 Por. Amblystegiaceae . . .	332
6 Red Schistostegiales . . .	258	6 Por. Brachytheciaceae . . .	355
Por. Schistostegiaceae . . .	258	7 Por. Entodontaceae . . .	375
7 Red Tetraphidales . . .	259	8 Por. Plagiotheciaceae . . .	380
Por. Georgiaceae . . .	259	9 Por. Sematophyllaceae . . .	382
8 Red Eubryales . . .	259	10 Por. Hypnaceae . . .	383
1 Por. Bryaceae . . .	259	11 Por. Rhytidiaceae . . .	394
2 Por. Mniaceae . . .	280	12 Por. Hylocomiaceae . . .	397
3 Por. Aulacomniaceae . . .	284	12 Red Buxbauminales . . .	398
4 Por. Meeseaceae . . .	285	1 Por. Buxbaumiaceae . . .	398
5 Por. Catosciaceae . . .	287	2 Por. Diphysciaceae . . .	400
6 Por. Bartramiaceae . . .	287	13 Red Polytrichinales . . .	400
7 Por. Timmiaceae . . .	291	Por. Polytrichaceae . . .	400
9 Red Isobryales . . .	292	Indeks brioloških termina . . .	409
1 Por. Ptychomitraceae . . .	292	Indeks rodova i vrsta . . .	411
2 Por. Orthotrichaceae . . .	292	Upotrebljena i citirana lite- ratura	427
3 Por. Fontinalaceae . . .	302	Važnija literatura za maho- vine Jugoslavije	429
4 Por. Climaciaceae . . .	306		
5 Por. Hedwigiaceae . . .	306		
6 Por. Cryphaeaceae . . .	308		

PREDGOVOR

Iako je flora naših krajeva relativno dobro istražena, tek se u posljednje vrijeme počelo sa njezinom sveukupnom obradom na čitavom području Jugoslavije. Pored toga što još ne postoji djelo o jugoslovenskoj flori višega bilja, ni kriptogamska flora Jugoslavije nije zastupljena sa djelima koja bi obrađivala pojedine njezine skupine.

Stoga se već odavna osjećala potreba za priručnicima takove vrste, pomoću kojih bi se moglo brže i lakše upoznati niže biljke naše zemlje. Uporedo sa nastojanjima da se izradi djelo o flori višega bilja, u Institutu za botaniku Sveučilišta u Zagrebu se sa istim ciljem obrađuju i niže biljke.

Ovo djelo o flori mahovina Jugoslavije je plod dugogodišnjeg rada, pa se nadam da će omogućiti da ove kod nas slabo poznate biljke postanu pristupačnije nego što su do sada bile. Kod njegovog sastavljanja imao sam na umu poteškoće na koje će neminovno naići svaki onaj koji želi određivati mahovine, pa sam stoga nastojao sastaviti analitički ključ na najjednostavniji mogući način koji se zasniva na lako uočljivim karakteristikama. U tu svrhu konzultirao sam sve meni dostupne analitičke ključeve objavljenih briofitskih flora, a na mnogim mjestima sam dao i svoja originalna rješenja.

Oni koji žele detaljnije upoznati rasprostranjenost pojedinih vrsta, mogu naći podatke u mojem ranije izašlom djelu »Prodromus flore briofita Jugoslavije« (Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1955), gdje su navedena sva nalazišta do 1955. godine. Nakon toga u posljednjih desetak godina izašlo je čitav niz radova o mahovinama Jugoslavije koji su uzeti u obzir kod izrade ove flore, tako da se sada u svemu navodi 913 vrsta mahovina za čitavo područje Jugoslavije. Ovaj broj navedenih vrsta pokazuje da je područje Jugoslavije u briološkom pogledu bogato

i dobro istraženo. To je naročito uočljivo ako se uspoređi sa srednjeevropskim područjem za koje se u standardnim florama navodi oko 800 vrsta svih briofita.

Radi lakše upotrebe dat je na početku kraći prikaz morfologije briofita sa uputstvima za sabiranje, prepariranje, određivanje i upotrebu analitičkog ključa. Indeks brioloških termina na kraju knjige pomoći će onima kojima ti termini nisu bolje poznati, a nakon toga dat je i indeks vrsta. Sinonimika, koja je kod mahovina vrlo raznolika i opsežna, nije navedena, zbog štednje na prostoru, ali se je može naći za naznačene vrste u mojem »*Prodromusu*«, bar za one nazive koji su najviše u upotrebi, a djelomično i u nedavno (1968) izašlom popisu pravih mahova Jugoslavije slovenskog briologa A. Martinčiča.

Koristim također priliku da izrazim zahvalnost Fondu za naučni rad Socijalističke Republike Hrvatske koji je dodijelio većinu potrebnih sredstava da se ovo djelo konačno objavi i stavi tako na upotrebu brojnim našim naučnim radnicima i stručnjacima koji su ga dugo očekivali. Isto tako zahvaljujem Institutu za botaniku Sveučilišta u Zagrebu i njegovim organima upravljanja koji su također pokazali razumijevanje za objavljivanje ovoga djela.

U Zagrebu, studenog 1968.

ZLATKO PAVLETIĆ